

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Tractatus aliquot in libr. de generatione et corruptione -
Cod. Ettenheim-Münster 163**

Dilingae, 1624

Prolegomenon I.

[urn:nbn:de:bsz:31-114256](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-114256)

2

Prolegomenon 1^m

planauerunt, nos ita instituemus tractationem
 metaphysicam, ut eas tractatibus duobus con-
 cludamus, quorum prior erit de Ente in communi,
 posterior de Ente in speciali, quod fiet tale ad secundum
 hanc viam et non potest constare ita, si tamen unum
 alterumve prolegomenon promiserimus, et natura
 metaphysicis in ipso statim vestibulo planius
 intelligi possit.

PROLEGOMENONI DE OBJECTO META- PHYSICES

Pro cognitione Objecti metaphysici.

Dicendum

Objectum ad qua-
 tum metaphysicis
 ens reale, ipso facto

Objectum attributi
 Metaphysicis est ens reale
 per se quod tale ita dicitur Scotus. et alij apud
 Suarez. disp. 1. sect. 1. et est ipsius Actus, q. 1. 7.
 Met. non ab initio sic habet et scientia quod
 quod speculatur ens prout ens est.

Objectum assignatum
 est attributi.

NOTA

Objectum id assignatum est attributi
 non n. a. communitatis, hoc n. latius fit et est n.
 mirum in latissime sumptum prout dicit et po-
 sitivum et negativum, et reale, et rationis, ens
 n. hoc modo acceptum fit in recto predicari de
 omnibus quae in metaphysico, sive per se, sive n.
 per se considerantur. Adequatum est dici magis
 illud objectum, ut ita non solum res materiales et spiri-
 tuales creatas, sed et Deus comprehenderetur,
 inter haec tamen objecta partialia alia sunt magis

inter ens alia
 immaterialia
 alia sunt per
 seipsum.

De obto Metaphys. 3

principalia, alia minus, adeoq; si Ens reale dicitur
tatur in creatu, et in creatu, hoc utiq; est no-
bilissimu' cui sit ipse deus optimus Maximu',
sic est, qui Ens dividit in materiale et immateriale
recte preferant Ens immateriale. Si dicas Ens quod obiectu
est obiectu Metaphysica dividitur in decem pro-
dicamenta deus a. n. est in aliquo ex his q. d. h. solutio
Ens creatu per se tm distribui in decem pro-
dicamenta idq; n. esse obiectu Metaphysica ad aqua-
tu, unde adhuc et principes qui dem locu habere
nt deus. Si dicas praeter obiectu scientia alia alia
cuius debet habere proprietates demonstrabiles et
principia et causas, tunc debet saltem ratione co-
prius sibus speciebus et obiectis partialibus, sed
deus et Ens in communi n. habet principia et
causas per quas de illis aliquid demonstratur nec
nt esse aliquid prius deo et ratione vel n. illud
esset creatura vel n. esset, si prius tu non
esset commune deo et creatura, si posterior tu
esset ipse deus. Ad demonstrationem sufficere causas solutio
virtuales ut in logica traditur, dem de Ens in
coi analogie sumptu est aliquo modo prius deo
adeoq; abstractis a deo et creatura ut sic

NOTA 2. cu' Ens reale per se statuitur pro obto
fit hoc ex mente Artis qui l. 6. Met. Entia rationis
reijcit a consideratione directa scientia Metaphysica
quia, quia talia fore neq; entia sunt, neq; cu' entibus
realibus in eodem conceptu entis habeantur, sed habentur
per rationem quanda analogiam proportionalitatis, obto
a. adaequatum. postulat unitatem aliquam obiectivam

Entia rationis
reijcit a
consideratione
directa
metaphysica

4 Prolegomena 2

ens per accidens ens est per accidens, sicut Aristoteles eodem libro 4. q. 1. praeteri
de eodem est loquendum, sicut et de entibus rationis
de eodem est loquendum, sicut et de entibus rationis

Formale Obiecti Metaphysici
Metaphys. status
ens ut ens. **Dicendum** Formale Obiecti Metaphysici
constituitur per ens ut ens, seu quia tale

Nota 1. Quia tale definitio determinat
ens ad certum aliquem modum considerandi, cuius sub
multis rationibus considerari queat, u. g. prout est ens
sensibile, uel intelligibile, cuiusmodi reduplicatio
addita facit differre metaphysica ab alijs scientijs
scilicet a Physica, qua non omnia ens contemplatur, sed
solum corpus naturale, a Mathematica qua circa quanti
tatem versatur, a Logica qua operationes spiritus
in ista dissertatione ordinat, a Ethica, qua ens
sub moralitate aliqua spectat. Modus a. considerandi

ens est in metaphysica certa abstractio entis a
materia sensibili et intelligibili, quod fit ex alijs dictis,
qui modus dicitur ratio formalis, saltem respectu notitia
apprehensiva respectu. n. iudicativa ratio formalis
sub qua sunt principia, hinc uero est quidam ens
habitus metaphysica, et specie infima non autem
ex oibus habitibus conflatus, ut sensibile uidetur
mirandulanus nam quia per se tractantur in metaphy
sica in eadem ratione sensibili conveniunt, adeoque idem
habent obiectum formale

Nota 2. Abstractio a materia competit rebus
duplicis generis, nam quaedam res sunt materiae suae
ita sunt a materia separatae, ut nec illa nec aliquid
sub illis contentum, directe ex materia constare queat,
vel illam tanquam actus informare, prout idem repu
gnat illis materialibus, huiusmodi res se abstrahere a materia

ens per accidens
ens ut ens

ens qui faciat
differre metaphysica
a reliquis
scientijs.

abstractio entis
a materia sensibili
et intelligibili
est modus quo
ens metaphys.

abstractio a
materia competit
rebus duplicis
generis

Qu
Qu
C
D
N
et

Qualis sit habitus Met.

et positivè ac sibi operantibus, ut bruta et angeli, quaedam
 vero ita separata sunt à materia ac sibi esse suum, nec in
 cludent materiam, nec ad hoc ut simpliciter existant à par-
 te rei exigant materiam, cum sibi aliquas partes subiectas
 de facto existant sine materia, licet sibi alias sint materia
 immersa, huiusmodi dicitur à quibusdam abstrahere à
 materia promissive sine quoad indifferentia, cuiusque
 possunt esse in materia ac extra, ut ens in se, substantia
 in se, itaque accidens qualitas, et alia quae tam de
 spiritualibus, quàm de materialibus predicari possunt,
 quae porro ratione distat abstrahunt à materia
 et alioqui cum illa connectiones habent ut substantia,
 et consimilia non aient parè ad metaphysicam
 pertinere interim tamen tractari quaedam debent
 nihil aliena ad pleniorè videlicet intelligentià.

PROLEGOMENON II. Qualis sit habitus Metaphysica

Conveniunt fere Philosophi quod Metaphysica
 non sit Ars, siue habitus principiorum cum is
 non sit demonstrativus, nec sit Ars aut Prudentia, quae ad
 opera referatur, sed de Scientia et Sapientia
 quarunt, hinc igitur

Dicendum: Metaphysica est scientia
 speculativa perfectissima.

Nota 1^a Autem quam vocant Philosophi esse op. ante. fa-
 am. scilicet scientia nomine appellare, ut 1^a 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a 13^a 14^a 15^a 16^a 17^a 18^a 19^a 20^a 21^a 22^a 23^a 24^a 25^a 26^a 27^a 28^a 29^a 30^a 31^a 32^a 33^a 34^a 35^a 36^a 37^a 38^a 39^a 40^a 41^a 42^a 43^a 44^a 45^a 46^a 47^a 48^a 49^a 50^a 51^a 52^a 53^a 54^a 55^a 56^a 57^a 58^a 59^a 60^a 61^a 62^a 63^a 64^a 65^a 66^a 67^a 68^a 69^a 70^a 71^a 72^a 73^a 74^a 75^a 76^a 77^a 78^a 79^a 80^a 81^a 82^a 83^a 84^a 85^a 86^a 87^a 88^a 89^a 90^a 91^a 92^a 93^a 94^a 95^a 96^a 97^a 98^a 99^a 100^a